

ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено економічну сутність капіталу підприємства та проаналізовано його основні характеристики, розглянуто завдання управління капіталом. Зазначено, що ефективна діяльність будь якого суб'єкта господарювання напряду залежить від якісного управління капіталом підприємства.

Ключові слова: капітал підприємства, управління капіталом підприємства, власний капітал, залучений капітал.

FINANCIAL MANAGEMENT OF ENTERPRISE CAPITAL

Abstract

The economic essence of the enterprise's capital is studied and its main characteristics are analyzed, the tasks of capital management are considered. It is noted that the effective activity of any business entity directly depends on the quality of the enterprise's capital management.

Key words: enterprise capital, enterprise capital management, own capital, borrowed capital.

Вступ

В умовах економічної нестабільності, погіршення результатів фінансово-господарської діяльності підприємств, обмеженості зовнішніх джерел фінансування та дефіциту оборотних коштів наявність капіталу та його ефективне використання є одним із ключових факторів успішного функціонування підприємства.

Важливим аспектом аналізу фінансово-економічної діяльності сучасного підприємства є удосконалення системи фінансового управління капіталом підприємства, а саме його формування та використання, що є важливою умовою сталого економічного зростання. Раціональна структура капіталу є базовим чинником і джерелом ефективності не тільки фінансової, але й операційної та інвестиційної діяльності, а також безпосередньо впливає на процес виробничо-господарської діяльності підприємства.

Результати дослідження

Капітал є однією з найбільш відомих та важливих фінансових категорій, оскільки це основа створення та успішного функціонування бізнесу. Капітал підприємства характеризує загальну вартість засобів у будь-яких формах, які інвестуються у створення його активів та являє собою один з найважливіших елементів, який є загальною сумою фінансових ресурсів підприємства [1].

Управління капіталом підприємства спрямоване на вирішення таких основних завдань:

- формування достатнього обсягу капіталу на підприємстві;
- оптимальний розподіл капіталу на підприємстві в розрізі напрямів його використання;
- досягнення максимальної дохідності капіталу на підприємстві;
- мінімізація фінансових ризиків, пов'язаних з використанням капіталу на підприємстві;
- оптимізація структури капіталу на підприємстві;
- підтримка фінансової рівноваги підприємства;
- забезпечення своєчасного реінвестування капіталу на підприємстві [2].

Оскільки для підприємств основними джерелами фінансування є не лише власний, а й залучений капітал, при розробці фінансової політики необхідно обрати таку структуру капіталу, яка дозволить підвищити ринкову вартість суб'єкта господарювання при найменшій вартості капіталу. Тому результат і ефективність діяльності підприємства залежать не лише від раціонального використання капіталу, а й від джерел капіталу. Дотримуючись певних пропорцій власного та позикового капіталу, можна забезпечити необхідний рівень фінансової незалежності, прибутковості, а також максимізувати ринкову вартість бізнесу [3].

Фінансове забезпечення механізму управління капіталом підприємства передбачає формування належних умов для залучення та ефективного використання фінансових ресурсів. Воно охоплює, з одного боку, забезпечення необхідного обсягу фінансування за рахунок зовнішніх джерел, до яких належать залучення нових акціонерів шляхом додаткової емісії акцій, проведення реорганізації підприємства (злиття або приєднання), а також створення інтегрованих об'єднань, зокрема корпорацій чи холдингових структур. З іншого боку, важливим напрямом є мобілізація максимально можливого обсягу фінансових ресурсів із внутрішніх джерел, що здійснюється шляхом капіталізації отриманого прибутку.

Підвищення ефективності використання капіталу підприємства та оптимізація джерел його формування реалізуються через низку ключових напрямів. Насамперед доцільним є збільшення обсягів фінансування за рахунок внутрішніх ресурсів, що досягається завдяки прискоренню оборотності капіталу, підвищенню рівня рентабельності власного капіталу, а також застосуванню прискорених методів амортизації основних засобів. Водночас залучення фінансових ресурсів із зовнішніх джерел має супроводжуватися обов'язковим урахуванням вартості такого капіталу. У зв'язку з цим підприємству необхідно здійснювати постійний контроль за середньозваженою вартістю капіталу та запобігати ситуаціям, коли вона перевищує рівень рентабельності власного капіталу або дохідність інвестицій.

Висновки

Отже, капітал можна визначити як сукупність фінансово-економічних ресурсів підприємства, інвестованих у матеріальні та нематеріальні цінності, що використовуються у процесі розширеного відтворення для отримання прибутку. У межах здійснення фінансово-господарської діяльності він виступає не лише інвестиційно-виробничим ресурсом, а й важливим інформаційним інструментом управління, що відображає результати кругообігу фінансових потоків підприємства.

Рациональна структура капіталу передбачає встановлення оптимального співвідношення між власними та позиковими фінансовими ресурсами, що сприяє досягненню стратегічних цілей фінансово-господарської діяльності підприємства. Управління використанням капіталу ґрунтується на ефективному перерозподілі фінансових ресурсів між різними напрямками діяльності з метою підвищення результативності їх використання та отримання максимально можливого економічного ефекту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Великий Ю. В., Прядчик В. І., Організаційно-економічний механізм управління капіталом підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 12. С. 53-59. DOI: 10.32702/2306-6814.2025.12.53
2. Іщенко Н. Управління капіталом підприємства: теоретичні та практичні аспекти. *Економіка та суспільство*. 2024. №70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-108>
3. Ткачук Л. М., Лебедєв П. В. Фінансові аспекти управління власним капіталом підприємства. *Innovation and Sustainability*, 2024. №2. С. 119–126. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2024.2.119.126>

Ткачук Людмила Миколаївна – канд. ек. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: ludatkachuk2017@gmail.com

Аврамчук Юлія Артурівна – здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна.

Tkachuk Lyudmyla M. – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Finance and Innovation Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: ludatkachuk2017@gmail.com

Avramchuk Yulia A. – Bachelor's degree student, Department of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine.